

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

Tárgy

Hely

31

1964

Népsűrűség és takarékbetétkönyv

Budapest — számokban

Szerző:

Cím:

Magyar Nemzet
1964. okt. 22.

Egy statisztikai kézikönyvet a legutóbbi esetben olvas együltében végig az ember. Nem is ez a célja, hanem az, hogy esetenként megbízható adatokkal szolgáljon a témakörébe vágó kérdések feldolgozásához vagy éppen megoldásához. Ha *Budapest* néhány napja megjelent 1961. évi *Statisztikai Zsebkönyve* többre képes ennél, az egyrészt a szerkesztők érdeme, akik — a kötelező és szokásos statisztikai tájékoztatás mellett — valóban mindenkit érdeklő kérdésekre is kitértek, másrészt a budapesti olvasóé, aki szeretne többet tudni városáról. És ilyen olvasó sok van.

Nézzük mindjárt az első táblák egyikét, a *kerületek népsűrűségéről* szólót. Valószínűleg kevesen tudják, hogy a területét tekintve legkisebb, alig több mint két négyzetkilométer kiterjedésű VII. kerületben 57 508 lakos jut egy négyzetkilométerre; a legnépesebb VIII. kerületben 21 052, s a csaknem ekkora népességű XIII. kerületben 9353, a kiterjedésére nézve legnagyobb XVII. kerületben pedig mindössze 681 ember lakik egy négyzetkilométer területen. Az átlagos budapesti népsűrűség — egy négyzetkilométerre — végül is 3439, ami *alacsonyabb, mint Bécsben, Prágában vagy Zürichben, de több mint Varsóban, Hamburgban vagy Helsinkiben.*

Nem kell különösebb kommentár a lakosság iskolai végzettségének néhány döntő fontosságú arányszámához sem, helyesebben nem kellene, ha az 1960-as adatok mellett — összehasonlításképpen — legalább egy korábbi esztendő is bemutatna a zsebkönyv. Igaz, önmagában is sokatmondó, hogy a 25 évesnél idősebb budapestieknek immár 6,4 százaléka *főiskolai*, a 18 évesnél idősebbek 19,2 százaléka *érettségi bizonyítvánnyal* rendelkezik, a 15 évesnél idősebbeknek több mint 53 százaléka *végzett nyelvi osztályt*, az analfabéták részaránya pedig az 1 százalékot sem éri el.

A foglalkoztatottság sokoldalúan elemzett adatait és arányait elég egyetlen ténnyel jellemezni. 1960. január elsején Budapesten *mindössze 54 eltartott jutott száz keresőre*, ami a felét sem teszi ki az országos aránynak.

Mikor házasodnak, mikor válnak?

Szándékosan nem térünk ki bővebben a mindenkor érdekes népmozgalmi adatokra. E fejezetből csupán a házassulók átlagos életkorának immár 1954 óta ismét *fokozatosan csökkenő* tendenciájára utalunk, bár ez az átlag — a vőlegényeknél 32,3 év, a menyasszonyoknál 28,2 év — még mindig magasabb a tíz évvel ezelőttnél. És ha már a házasságról szó esett, valamit a válásokról is. Mint ismeretes, a válások száma 1959-ig *»meredeken«* növekedett és meghaladta már az évi kilenczetret, tavaly azonban 6435-re esett vissza. Ami azonban a felbontott házasságok időtartamát illeti, úgy látszik, mégsem az a bizonyos hetedik a *»kritikus«* év, mert a válások

zöme, csaknem 40 százaléka a *házasságok tizedik éve után* következik be.

Valamit a *csecsemőhalálózásról*. Érdemes itt leírni az egész számsort. 1950-ben 1000 élveszületett közül átlagosan 66 halt meg egyéves kora előtt, 1954-ben 60, 1957-ben 54, 1960-ban pedig 46. És a halál oka mind ritkább esetben szerzett betegség.

26 000 a beköltözők javára

Az egyik — világszerte — legizgalmasabb kérdést, a tömeges nagyvárosba költözés problémáját, az úgynevezett népmozgalmi adatai világítják meg. Sajnos, nem különösen megnyugtató módon. *1960-ban némileg még többen költöztek állandó jelleggel Budapestre és még kevesebben költöztek el innen, mint a megelőző években.* Szám szerint megközelítően negyvennyolcezer jöttek és mintegy huszonnévezren mentek. *A különbséget tehát csaknem 26 000 a beköltözők »javára«.* Ugyanakkor lényegében ugyanolyan sokan — százharmincezen — jelentkeztek be ideiglenesen, mint a megelőző években. A *»vándorlás«* iránya Budapestre elsősorban Pest megye, azután Fejér, Bács-Kiskun, Szolnok és Szabolcs-Szatmár, a fővárosba költözők pedig az itt is legnagyobb súllyal szereplő Pest megyén túl főleg Szabolcs, Szolnok, Bács-Kiskun, Békés és Fejér megyéből érkeznek. Csakhogy, példának okáért, amíg alig több mint 1000 ember megy Szabolcsba, addig több mint 3600 jön, nem is szólva a csupán onnan származó, több mint 15 000 ideiglenes bejelentkezőről.

Élénk fényt vet Budapest fejlődésére a hároméves terv időszakában üzembe helyezett jelentős ipari létesítmények *hosszú sora.* Ezek közül is kiemelkednek a Csepeli Papírgyár több mint 400 millió forint költségű bővítése, a zuglói és egyéb trafóállomások létesítése, a Hungaria Vegyiművek, a Csepeli Transzformátorgyár, a Ganz MÁVAG, a Ganz Daru- és Kazángyár, az Orion, a Chinoin, az Egyesült Gyógyszer- és Tápszergyár, a sörgyárak nagyértékű beruházásai. Ami pedig az egyéb létesítmények hároméves fejlesztését illeti: 808 új taxi, 391 autóbusz, 152 villamos, mintegy 28 000 köbméter szakrendelőintézeti helyiség, 373 általános iskolai osztályterem, több mint 25 000 *»személyes«* üzemi konyha bővítés és több mint 14 000 négyzetméter új bolti elárúsító terület a kiemelkedő számok.

A nők aránya

Az ipari adatok közül érdemes külön megemlíteni a *nők arányát* a budapesti munkáslétszámban. *Ez a ruházati iparban a legmagasabb*, több mint 74 százalék, csaknem annyi a textiliparban is, megközelíti az 50 százalékot a papír- és a nyomdaiparban, valamint a bőr- és szőrmeiparban. Jóval 40 százalék felett van az élelmiszeriparban, a gumi- és műanyagiparban és a villamosgépiparban is.

Az 1960-ban épített budapesti lakások száma meghaladja a 9500-at. Megjegyzendő azonban, hogy ebből mintegy 2500 átalakítás, illetőleg lakásmegosztás útján létesült. A XI., a XIV., a XII. és a IX. kerületben épült a legtöbb lakás. Az új lakások komfortja szemlátomást nő. A korábbi 58, majd 75 százalékról *csaknem 92 százalékra ugrott fürdőszoba ellátottságuk*, a vízvezeték aránya azonban még mindig csak 92 százalék, a gázé 65 százalék. Pedig a háztartások gázfogyasztása nőtt, 124 millió köbméterről 132 millió köbméterre egy év alatt. Jelentékenyen magasabb a háztartások villamosenergia fogyasztása is, az 1957. évi 200 millió és az 1959. évi 266 millió kilowattórával *elérte a 300 millió kilowattórát.*

Karil vagy Andaxin

Sok egyéb közt a zsebkönyv még a *gyógyszerek forgalmáról* is tájékoztat. Eszerint csökkent a Karil-, de növekedett az Andaxin-fogyasztás, bár még az előbbi vezet. *»Előretört«* az Antineuralgica is. Kevesebb Legatin fogy, de sokkal több Valeriana. Kiseb lett a Demalgon és a Germicid forgalma, de nőtt a Beaciliné, a Superseptylé és a Tetrané. Végül lényegesen több vitamin fogyott, mint egy-két évvel korábban.

Az iparban nőtt, az építőiparban viszont csökkent az üzemi balesetek száma. 1960-ban *minden eddiginél több közúti baleset történt.* Szám szerint 3884. Egyébként a tehergépkocsik okozták a legtöbb balesetet.

Mozart, Jacobi fej-fej mellett

Még néhány érdekesség. A múzeumok, képtárak közül a Szépművészeti Múzeum látogatottsága a legnagyobb, annak ellenére, hogy itt viszonylag kevés a csoportos látogatás. *Mozart* Varázsfuvoláját csaknem annyian hallgatták meg, mint *Jacobi* Leányvásárát, a *Háború és béke* vigházai előadása pedig — a Három tavasz rekordjától eltekintve — első helyen végzett a színházak látogatási *»versenyében«.* A filmek közül, több mint egymillió látogatóval, ugyancsak a *Háború és béke* került az első helyre.

Végül egy keveset az anyagiokról: 126 000 új betétkönyvet váltottak ki és több mint 736 millió forinttal növekedett egy év alatt a budapestiek *takarékbetétállománya.* De hisz ez nem is olyan kevés!

A zsebkönyvet a Központi Statisztikai Hivatal Budapest Városi Igazgatósága szerkesztette és a Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó adta ki tetszetős, praktikus kiállításban.

(b. j.)